

PEYZAJ MİMARLIĞI LİSANSÜSTÜ TEZLERİNDE BİTKİ MATERYALİ BAKIMINDAN EĞİLİMLER

Yusuf Evren DOĞAN^{1*}, Erhan Vecdi KÜÇÜKERBAŞ^{2*}

¹ Yalova Üniversitesi, Park ve Bahçe Bitkileri Bölümü, Yalova

² Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, İzmir

Öz

Peyzaj mimarlığı mesleği, "bahçe mimarisi" ve "süs nebatları" gibi kavramlar üzerinden başladığı akademik sürecine, günümüzde planlama ve tasarım alanlarında gelişerek devam etmektedir. Çok farklı konularda çalışmalar yapılmasına karşın bitkiler; peyzaj mimarlarını planlama ve tasarım odaklı diğer mesleklerden ayıran en önemli özellik bitkiler konusundaki bilgi, beceri ve yetkinliklerdir. Peyzaj mimarlığı mesleğinin temelini oluşturan akademik eğitim, akademisyenlerin çalışmaları ile yıllar içerisinde şekillenmiştir. Genç akademisyenlerin lisansüstü tezleri üzerinden bitkilerle ilişkisini irdeleyen bu makalede, Ulusal Tez Merkezi (YÖK) verileri kullanılarak 2016-2020 yıllarında yazılmış olan lisansüstü tezler taranmıştır. Tezin başlığında, özetinde ya da dizininde "bitki", "süs bitkisi", "süs bitkileri" ve "peyzaj bitkileri" sözcükleri bulunan peyzaj mimarlığı alanındaki çalışmalar araştırılmıştır. Son 5 yılda peyzaj mimarlığı alanında tamamlanan 638 lisansüstü tezdən 6 doktora, 40 yüksek lisans tezinin bitkilerle ilgili olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen veriler üzerinden peyzaj mimarlığı mesleğinin bitki materyali açısından akademik yönelimi tartışmaya açılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Süs bitkileri, peyzaj mimarlığı, peyzaj bitkileri

TRENDS IN LANDSCAPE ARCHITECTURE GRADUATE THESES IN TERMS OF PLANT MATERIAL

Abstract

The profession of landscape architecture, which started its academic process with concepts such as "garden architecture" and "ornamental plants" in the past, is developing in the fields of planning and design today. Although many topics are dealt with in academic and professional arena, knowledge, skills and competences about plants are still the most important qualification that distinguishes landscape architects from other planning and design professions. The academic education, which forms the basis of the landscape architecture profession, has been shaped over the years with the efforts of academicians. This article examines the relationship of young academics with plants through their master and Ph.D theses that were produced between 2016-2020, by using the information from National Thesis Center (YK) database. The theses which include the words of "plant", "ornamental plant", "ornamental plants" and "landscape plants" in their title, summary or index, in the field of landscape architecture were searched. It was found that a total of 638 graduate theses were completed in the field of landscape architecture in the last 5 years and 40 of them are master theses while 6 of them are doctoral theses. Academic orientation of the landscape architecture profession in terms of plant material was discussed based on the findings.

Keywords: Ornamental plants, landscape architecture, landscaping plants

1. Giriş

Türkiye’de peyzaj mimarlığı mesleği, “bahçe” kavramı temelinde eğitime başlayarak yıllar içerisinde “süs nebatları”, “ağaçlandırma” ve “bitki ıslahı” gibi terimlerin oluşturduğu başlıklar altında akademik yapısını sürdürmüştür. Günümüzde ise “peyzaj”, “mimarlık” ve “tasarım” kelimelerinden oluşan, “peyzaj mimarlığı”, “peyzaj mimarisi ve kentsel tasarım” gibi isimler altında akademik eğitim devam etmektedir.

Kesim ve Mansuroğlu, 2000; Peyzaj mimarlığı eğitiminin Ankara’da kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü’nde ve 1942-1948 yıllarında Bahçe Sanatı ismi ile başladığını belirtmektedir. 1948-1950 yıllarında Bahçe Mimarisi ve Süs Nebatları ismi ile ayrı bir disiplin durumuna getirilmiş olup 1952 yılında Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü olarak geliştirilmiştir. 1956-1967 yılları arasında ise “Bahçe Bitkileri Yetiştirme ve Islahı Bölümü” bünyesinde ve Ziraat Fakültesinde eğitim devam etmiştir. 1971 yılında “Peyzaj Mimarisi Bölümü” olarak eğitime başlamış, 1973 yılında ilk mezunlarını vermiş olmasına rağmen mezunlar ziraat mühendisi unvanını almıştır. 1977 yılından sonra bölümün ismi Peyzaj Mimarlığı olarak değiştirilmiştir. 1990 yılından sonra ise mezunlara “Peyzaj Mimarı” unvanı verilmeye başlanmıştır (Kesim ve Mansuroğlu, 2000).

Ege Üniversitesi’nde, 1976 yılında “Peyzaj Mimarisi ve Süs Bitkileri” ismi ile kurulan bölümün adı, sonrasında “Peyzaj Mimarlığı” olarak değişmiştir (Ortaçşme V. ve ark., 2014).

Bu süreçten yola çıkarak, peyzaj mimarlığı mesleğinin temelinde “süs bitkileri” olarak ifade edilen ve dış mekân tasarımında kullanılan bitkilerin yer aldığını söylemek mümkündür.

Günümüzde planlama ve tasarım odaklı diğer meslek disiplinlerinin yaklaşımlarına bakıldığında, bitki materyali, peyzaj mimarlarının halen güçlü bir yanı olmaya devam etmektedir. Bu durum, tasarım ofislerinin, bitkisel tasarım ve uygulamalarına yönelik peyzaj mimarı istihdam arayışlarından da

anlaşılmaktadır. Firmaların, “ağaç ve bitkileri iyi tanıyan”, “şantiyede ekip kurup yönetebilen” veya “bahçe bakımı yapabilen peyzaj mimarları aranıyor” gibi işveren taleplerini, Eksi, M. ve ark. (2020) çalışmasında bu konuya örnek olarak vermiştir.

Yerel yönetimlerde peyzaj mimarlarının görev aldığı faaliyet alanları ve mesleğin toplumsal bilinirliği açısından da bitkiler, peyzaj mimarlığı faaliyetlerin temel materyalidir.

Peyzaj mimarlığı alanında verilen eğitimlere bakıldığında, dendroloji, fizyoloji, botanik ve tasarım içeriğinde, bitkilere dair dersler görülmektedir. Ancak peyzaj mimarlığı mezunlarının bitkiler ve ekolojik istekleri konusundaki bilgi düzeyi, dış mekân bitkileri üretim ve uygulamalarına ilişkin piyasalarda yıllardır tartışılmaktadır. Bu konulardaki derslerin pratiğe ve uygulama alanlarına gereksinim duyduğu ortadadır. Bu nedenle, oldukça geniş ürün yelpazesine sahip olan bitki materyaline yönelik eğitimler, lisans süresince stajlar ile de desteklenmektedir.

Bunlara ek olarak akademisyenlerin de bitkiler konusunda yeterli donanıma sahip olması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Özellikle önümüzdeki yıllarda, bitkilere yönelik donanımlı akademisyenlerin yetişiyor olması, bu alanda peyzaj mimarlarının yetkinliğini üst seviyelere çıkaracaktır. Bu noktada peyzaj mimarlığı alanında yapılan lisansüstü çalışmalar, genç akademisyenlerin yönelimlerini de açıklayacaktır.

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi verileri 2016 yılı itibariyle taranmıştır. 2020 yılı dâhil olmak üzere, son beş yılda; içeriğinde, özetinde veya başlığında “bitki”, “süs bitkileri”, “süs bitkisi” veya “peyzaj bitkileri” terimleri bulunan yüksek lisans ve doktora tezleri araştırılmıştır. Bu tezler içerisinde yer alan ve “peyzaj mimarlığı” alanında yazılmış olan çalışmalar; başlık, yıl ve yazar bilgileri ile tablolar halinde verilmiştir. Yazılan tüm tezler, diğer alanlarla oransal olarak ilişkilendirilmiş

olup, bu bulgular incelenerek, önümüzdeki dönemlerde peyzaj mimarlığı alanında temel oluşturacak olan genç akademisyenlerin lisansüstü çalışmaları üzerinden çıkarımlar yapılmıştır. Tezler, başlıklar üzerinden irdelenerek peyzaj mimarlığı mesleğinin bitki materyali açısından akademik yönelimi ile peyzaj mimarlığı mesleğinin bitkilerle ilgili gelişim ve dönüşüm süreci tartışmaya açılmıştır.

3. Bulgular

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi verilerine göre 2016 yılı itibariyle yayınlanan tezler tarandığında, 2021 yılı hariç olmak üzere, 5 yıllık süreçte peyzaj mimarlığı anabilim dalında 638 lisansüstü tez yazıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların 103'ü doktora, 535'i ise yüksek lisans tezidir.

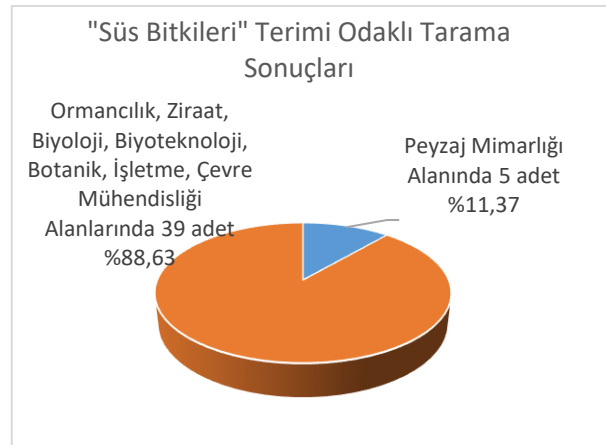
2021 yılı mayıs ayı itibariyle peyzaj mimarlığı anabilim dalında yazılmış 10 adet lisansüstü tez saptanmıştır. Bunların tamamı yüksek lisans tezi olup hiçbirinin içeriğinde "bitki" "süs bitkisi" "süs bitkileri" "peyzaj bitkileri" terimlerine rastlanmamıştır. Buna göre, "son 5 yılda" ifadesi bugüne kadar anlamını da içermektedir. Ancak, yıl devam ettiği için bu çalışmada 2021 yılı tezleri hariç tutulmuştur.

2016-2020 zaman diliminde, Türkiye'de yayınlanmış tüm alanlarda toplam 221.310 adet tez bulunmuştur. Tüm tezler üzerinden yapılan bir diğer taramada, "süs bitkileri" anahtar kelimesi içeren tez sayısının 44 olduğu görülmektedir. Bu tezlerin 5'i doktora tezi olup diğer 42'si ise yüksek lisans tezidir. Bulunan 44 tezin sadece 5'i peyzaj mimarlığı alanında yazılmış olup, tamamı yüksek lisans tezidir. Bu tezler ile ilgili bilgiler Çizelge 1'de verilmiştir (YÖK, 2021c).

Çizelge 1. Son 5 yılda peyzaj mimarlığı alanında yazılmış "süs bitkileri" terimi içeren lisansüstü tezler

Yazarın Adı	Tarih	Tezin Adı
İLKER KIZILKAN	2016	Türkiye'de süs bitkileri üretim ve pazarlama sektörünün sorunları ve çözüm önerileri
HATİCE GÜNEŞ ALTINKAYA	2018	Farklı uygulamaların gelin duvağı (Bougainvillea glabra) çeliklerinin köklenmesi üzerine etkileri
EDA GİRGİN	2019	Rizobakterilerin ve kimyasal gübrenin cyclamen persicum bitkisinin gelişimi üzerine etkileri
MELİH ŞAHİN	2019	Düzce ilinde mor çiçekli ormangüllerinin (Rhododendron ponticum L.) sera ortamında köklendirilmesi ve kültüre alınması
BÜŞRA ACAR	2020	Konya ili Meram ilçesi örneğinde bir koku bahçesi tasarımı

Bunların dışında kalan ve "süs bitkileri" terimi içeren 39 tezin Ormanlık, Ziraat, Biyoloji, Biyoteknoloji, Botanik, İşletme ve Çevre Mühendisliği alanlarında yazıldığı görülmüştür.

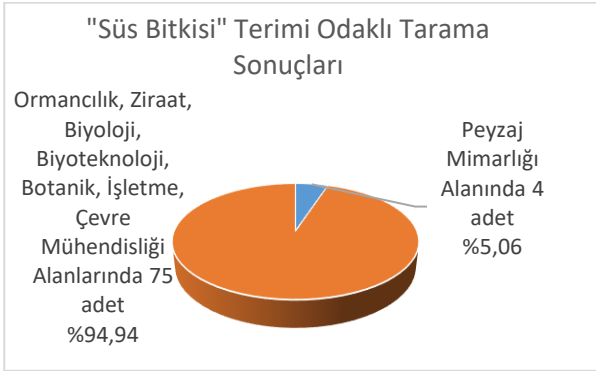

Şekil 1. "Süs Bitkileri" terimi içeren çalışmalarda peyzaj mimarlığı alanında yazılan tezlerin payı

Aynı araştırmada (2016 yılı itibariyle olan ve son beş yılı içeren taramada); özetinde, isminde ya da içeriğinde "süs bitkisi" terimi geçen 75 tezin yazıldığı; bunların sadece 4'ünün peyzaj mimarlığı alanında olduğu ve tamamının yüksek lisans tezi olarak yayınlandığı tespit edilmiştir. Bu tezler ile ilgili bilgiler Çizelge 2'de verilmiştir (YÖK, 2021b).

Çizelge 2. Son 5 yılda peyzaj mimarlığı alanında yazılmış olan ve "süs bitkisi" terimi içeren tezler

Yazarın Adı	Tarih	Tezin Adı
HATİCE GÜNEŞ ALTINKAYA	2018	Farklı uygulamaların gelin duvağı (Bougainvillea glabra) çeliklerinin köklenmesi üzerine etkileri
ŞULE KADER	2019	Bahçe marketlerin mekansal organizasyonunun irdelenmesi üzerine örnek bir çalışma
MELİH ŞAHİN	2019	Düzce ilinde mor çiçekli ormangüllerinin (Rhododendron ponticum L.) sera ortamında köklendirilmesi ve kültüre alınması
FATMA ÖNAL	2019	Lamiaceae (Ballıbabagiller) familyasına ait bazı bitki türlerinin tohumla üretimi

Şekil 2. "Süs Bitkisi" terimi içeren çalışmalarda peyzaj mimarlığı alanında yazılan tezlerin payı

Son 5 yıllık taramada; başlığında, özetinde ya da dizininde "peyzaj bitkileri" kavramı kullanılan peyzaj mimarlığı alanında yazılmış 3 adet tez bulunmuş olup listesi Çizelge 3'te verilmiştir (YÖK, 2021e).

Çizelge 3. Son 5 yılda peyzaj mimarlığı alanında yazılmış ve "peyzaj bitkileri" terimi içeren tezler

Yazarın Adı	Tarih	Tezin Adı
CEREN KAHVECİOĞLU	2018	ÇOMÜ Terzioğlu yerleşkesindeki peyzaj bitkilerinin belirlenmesi
ÖZGÜR DEMİRCİ	2018	Kent parkları ölçeğinde yenilebilir peyzaj
REMZİYE YAYGIN	2020	Harran Üniversitesi (Osmanbey, Eyyübiye, Yenişehir ve Şairnabi Kampüsleri) peyzaj bitkilerinin belirlenmesi

Bu listelerde tekrar edilen 3 adet çalışma vardır. Bunlar toplam sayıdan çıkarıldığında "süs bitkileri", "süs bitkisi" ve "peyzaj bitkileri" terimi kullanılan ve bitkilerle ilişkili olan 9 tez saptanmıştır. Bunların tamamı yüksek lisans tezidir.

Son 5 yılda tüm alanlarda yazılmış tezler tarandığında ise başlığında, özetinde ya da dizininde "bitki" terimi kullanılan 5577 kayıt bulunmuştur. Daha genel bir terim olan "bitki" kelimesi, çok sayıda meslek disiplini ve bilim alanı tezlerinde kullanılmıştır. Bunların 39 tanesi peyzaj mimarlığı alanında yazılmış tezlerdir. Bu 39 çalışmanın 6'sı doktora ve 33'ü yüksek lisans tezidir. Bu tezler ait bilgiler Çizelge 4'de verilmiş olup bunların 2'si yukarıdaki diğer listelerde de yer almıştır (YÖK, 2021d).

Çizelge 4. Son 5 yılda peyzaj mimarlığı alanında yazılmış olan ve "bitki" terimi içeren tezler

Yazarın Adı	Tarih	Tezin Adı
HİLAL KAHVECİ (Doktora)	2016	Doğu karadeniz bölgesi kıyı kesimi bitki örtüsünün peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilmesi
SELVİNAZ GÜLÇİN BOZKURT (Doktora)	2016	Gürün (Sivas) ilçe merkezi biyotoplarının özellikleri ve haritalanması üzerine araştırmalar
NAŞİT KILIÇASLAN	2016	Göller bölgesinde doğal olarak yetişen soğanlı bitkilerin peyzaj mimarlığında kullanımı
HİLAL TÜRKDOĞDU	2016	İstanbul O-1, O-2 otoyolları ve bazı bağlantı yollarının güncel bitkilendirmelerine ilişkin araştırmalar
NEFİSE ÇETİN	2016	Akdeniz koşullarında kurakçıl peyzaj uygulanabilirliğinin irdelenmesi
NAZLI ÜNLÜ	2016	Botanik bahçeleri planlama ve tasarım ilkeleri; Süleyman Demirel Üniversitesi botanik bahçesi örneği
HİLMİ EKİN OKTAY (Doktora)	2017	Bitkisel peyzaj tasarımlarının değerlendirilmesinde estetik: Antalya Konyaaltı bölgesi
FUNDA KOLLUOĞLU	2017	Açık maden ocaklarının ekolojik onarım çalışmalarında farklı zemin koşullarına uyumlu öncü bitki türlerinin belirlenmesi
NİGAR KÜÇÜK	2018	Marmara bölgesinde doğal yetişen otsu bitkilerin yeşil çatı sistemlerinde kullanım olanaklarının değerlendirilmesi
CEREN KAHVECİOĞLU	2018	ÇOMÜ Terzioğlu yerleşkesindeki peyzaj bitkilerinin belirlenmesi

FATMA BANU AK	2018	Türkiye'deki odun dışı orman ürünü olarak belirlenmiş bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin peyzaj mimarlığında değerlendirme olanaklarının belirlenmesi
GÜLŞAH BASIÇ	2018	Lamiaceae familyasına ait bazı bitki türlerinin estetik özellikleri bakımından bitkisel tasarımda kullanım olanakları
MERAL KARA	2018	Avcılar (İstanbul) sahil şeridindeki bitkisel materyalin tasarım ilkeleri açısından incelenmesi
TUBA GÜL DOĞAN	2018	Kentsel floristik çeşitliliğin belirlenmesinde yeni bir yaklaşım; düzce kenti örneği
AHMET CAF (Doktora)	2019	Bingöl ili doğal vejetasyonundaki bitkiler ile kurakçıl bahçe oluşturulması üzerine bir araştırma
EDA GİRGİN	2019	Rizobakterilerin ve kimyasal gübrenin cyclamen persicum bitkisinin gelişimi üzerine etkileri
MERVE TANFER	2019	İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa Orman Fakültesi Kampüsü Bitki Örtüsünün İncelenmesi
NİMET TABU	2019	Kentlerde alternatif bir yeşil alan modeli olarak dikey bahçelerin irdelenmesi; Akdeniz Bölgesinde uygulanabilecek alanlar ve kullanılabilir bitkilerin araştırılması
BETÜL AYKUN DİKMEN	2019	Erzurum kentsel açık yeşil alanlarında meyve ağaçlarının kullanımı ve kente sağladığı görsel kalite etkisi
SEVGİ YILMAZ	2019	Bursa ilindeki kentiçi karayollarının bitkisel tasarım ilkeleri yönünden değerlendirilmesi
SABRİYE MELİS ÇİNÇİNOĞLU	2019	Kentlerde bitkisel tasarımın bitkilerin farklı karakteristikleri açısından değerlendirilmesi: Antakya kenti örneği
NİHAN SEVİNÇ MUŞDAL	2019	Nezahat Gökyiğit botanik bahçesi örneğinde botanik bahçeleri planlama ve tasarım ilkeleri üzerine araştırmalar
HARUN AYDIN	2019	Cephalaria duzceensis N. Aksoy & R. S. Göktürk ve Seseli resinosa Freyn & Sint. endemik taksonlarının fizyolojik ve biyokimyasal özellikleri üzerine kuraklık ve tuz streslerinin etkilerinin araştırılması
MELEK ALBAYRAK SEVİM	2019	Kent mekanlarında bazı odunsu dış mekan bitkileri üzerinde yapılan aydınlatmalarda ışık ve renk tercihlerinin belirlenmesi
FATMA ÖNAL	2019	Lamiaceae (Ballıbabagiller) familyasına ait bazı bitki türlerinin tohumla üretimi
FATMA BETÜL ERBİL	2019	Astragalus vulnerariae DC. ve Convolvulus compactus BOISS.

		doğal taksonlarının çelikle üretimi ve peyzajda kullanım olanakları
SENA ÇETİNER	2019	Alev çalısı (Photinia x Fraseri 'red robin')'nın farklı yetiştirme ortamlarında fidan büyüme özelliklerinin belirlenmesi
DİLEK BATIR	2019	Eskişehir'de yetiştirilen bazı yenilebilir peyzaj bitkilerinde ağır metal birikimi
FATMAGÜL BOLAT (Doktora)	2020	Artvin Kenti ve Yakın Çevresinde Biyotop Haritalama ve Peyzaj Analizi
MESUT GÜZEL	2020	Ordu kent merkezi kamusal açık-yeşil alanlarındaki odunsu bitki türleri üzerine bir araştırma
BESTE KARA	2020	Isparta iklim koşullarında yetişen bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin şifa bahçeleri örneğinde kullanımı
BETÜL HÜMEYRA ÇELİK	2020	Bursa kent parkları tasarım bitkilerinin toksikolojik özellikleri üzerine bir araştırma
MUSTAFA MERVE ÖZGÖZ	2020	Erzurum ili Tortum ilçesi Şenyurt bölgesinde bulunan mera alanlarında peyzaj değeri taşıyan bitkilerin belirlenmesi
SALIHA MALERİ TANIRKAN	2020	Çim bitkisinde toprakaltı damla sulama ile su tutma bariyerinin kullanımı
ASENA DİHKAN	2020	Kentsel peyzaj alanlarında ruderal vejetasyon ve ekolojik karakteristiklerinin peyzaj mimarlığı kapsamında değerlendirilmesi
ÖZGE PARSOVA	2020	Kentsel ısı adası etkisinin yapısal ve bitkisel alanlarda incelenmesi: Kadıköy ilçesi örneği
ABDUSALAM İMHMED AHMED HMEER	2020	Bazı bitkilerde ağır metal konsantrasyonlarının yetiştirme ortamına bağlı değişimi
YASEMİN PİŞKİN	2020	Peyzaj mimarlığı bağlamında farklı fonksiyonlardaki mekânlarla özdeşleşen bitkiler
ÖMER FARUK UZUN (Doktora)	2020	Bitkisel tasarım amaçlı bitki bilgi sistemi

"Peyzaj Bitkisi" ve "Bitkiler" gibi yukarıda belirtilen arama kelimelerinin diğer türevleri ile yapılan taramalarda, mevcut tezlere yeniden ulaşıldığı için bu terimlerle ilgili listeler verilmemiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Peyzaj mimarlığı alanında 2016, 2017, 2018, 2019 ve 2020 yıllarında yazılmış tüm lisansüstü tezlerin 103'ü doktora olmak üzere toplam sayısı 638'dir.

Bunlar arasında "bitki", "süs bitkisi", "süs bitkileri" ya da "peyzaj bitkileri" terimlerini içeren tez sayısı 46'dır. Bitkilerle ilişkisi tespit edilen 46 lisansüstü çalışmanın, son 5 yılda yazılmış olan tüm peyzaj mimarlığı alanındaki tezlerle oranı %7,21'dir. Bu çalışmaların 6'sı doktora çalışmasıdır. Bu doktora çalışmalarının son 5 yılda yazılan tüm lisansüstü çalışmalara oranı %1'in altındadır. Son 5 yılda yazılmış 103 doktora tezine oranı ise %5'dir.

Bu oransal bağlamlar, anahtar kelime taramaları çeşitlendirilerek genişletilebilir. Genel bir yargının ötesinde, peyzaj mimarlığı akademik çalışmalarının bitki materyaline ilişkin yönelimlerini sayısallaştırma amacı ile hazırlanan bu çalışma, peyzaj mimarlığı mesleğini yönlendirecek olan genç akademisyenlerin, bitkilerle olan ilişkisini tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Önümüzdeki yıllarda, yukarıdaki listelerde yer alan, ilgili konularda lisansüstü çalışmalarını tamamlamış, özellikle doktorasını bu konularda yapmış peyzaj mimarları, meslek alanında katkı sunmaya devam edeceklerdir.

Bitki materyali ile ilişkili doktora tezlerinin, tüm çalışmalara oranının %1'in altında olması; genç akademisyenlerin bu konulara eğilimlerinin azaldığı izlenimini vermektedir. Bu bağlamda, gelecekteki peyzaj mimarlığı akademik çalışmalarının, bitki materyalinden daha da uzaklaşabileceğini öngörmek mümkündür. Bununla beraber, bu konulara ilişkin akademik kadronun azalması, üniversitelerde verilen bitki materyali eğitimlerinin arzu edilen düzeylerde olamayacağı ve eğitimin yetersiz kalacağı gerçeğini göstermektedir.

Araştırmada, bitki materyaline ilişkin konularda; diğer meslek alanlarında, çok daha fazla tezin tamamlanmış olması ise dikkat çeken bir husustur. Örneğin; "süs bitkisi" terimi odaklı taramada, çalışmaların %94,96'sının; Ormanlık, Ziraat, Biyoloji, Biyoteknoloji, Botanik, İşletme, Çevre Mühendisliği alanlarında gerçekleştirildiği görülmüştür. Bu oran "süs bitkileri" teriminde ise %88,63'dür. Dolayısıyla "süs bitkileri" olarak isimlendirilen ve içeriğinde dış mekan tasarımlarında kullanılan bitkileri de barındıran alan, son beş yılda, peyzaj mimarlığı akademik çalışmalarında daha az

yer almıştır. Bitkilerin, planlama ve tasarım çalışmalarındaki başarılı kullanımı, onların ekolojik, fizyolojik vb isteklerine ilişkin bilgi düzeyi ile doğru orantılı olduğundan, bu alandan uzaklaşılması meslek açısından endişe vericidir.

Bu noktada Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Program Atlası'nda yer alan 36 peyzaj mimarlığı ve 8 kentsel tasarım ve peyzaj mimarisi programının ders planlarının da bu yönüyle incelenmesinde yarar vardır. Bitki materyali konularına eğilimin, eğitim bağlamında da ayrıca irdelenmesi bu konularda peyzaj mimarlığı'nın gelecekteki konumunun öngörülmesi açısından önemlidir.

Araştırma; tüm bu sonuçlar ve varsayımlar derinlemesine incelenerek tezler özelinde içerik sınıflandırmaları ile zenginleştirilebilir. Ancak bu çalışmanın amacı, mesleğin temelinde önemi olan bitki materyali ile peyzaj mimarlığı akademik yönelimleri arasındaki değişime ve yönetime dikkat çekmek ve bu konuyu tartışmaya açmaktır. Dolayısıyla gelecekte bitki materyalinden uzaklaşmış bir peyzaj mimarlığının, mesleki açıdan daha güçlü olması gereken bir konuda, hâkimiyetini de kaybedeceği ortadadır.

Kaynaklar

- Kesim, G., Mansuroğlu, S. (2000), Ülkemizde peyzaj Mimarlığı eğitimine yönelik bazı görüş ve öneriler. Peyzaj Mimarlığı Kongresi, TMMOB Peyzaj Mimarlığı Odası, s.547-554. Ankara
- Ortaçşme V., Yıldırım E. ve Kınıklı P., (2014). Türkiye'deki Peyzaj Mimarlığı Bölümleri ve Eğitim-Öğretime İlişkin Mevcut Durum. 1. Peyzaj Mimarlığı Eğitim-Öğretim Çalıştayı, 10-12 Nisan 2014 Antalya
- Eksi, M., Sarı, E.N., Eminel Kutay, M. (2020) Türkiye'de Bulunan Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin Uluslararası Ölçekte Değerlendirilmesi. PAUD - Peyzaj Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi. Sayı: 2, KIŞ 2020, s. 73-84.
- YÖK, (2021a), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tez merkezi web sitesi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>, (Erişim Tarihi: 09/05/2021)

- YK, (2021b), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tez merkezi web sitesi, "Süs Bitkisi" kelime tarama sonuçları, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 10/05/2021)
- YK, (2021c), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tez merkezi web sitesi, "Süs Bitkileri" kelime tarama sonuçları, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 10/05/2021)
- YK, (2021d), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tez merkezi web sitesi, "Bitki" kelime tarama sonuçları, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 11/05/2021)
- YK, (2021e), Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Tez merkezi web sitesi, "Peyzaj Bitkileri" kelime tarama sonuçları, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 12/05/2021)
- YK, (2021f), Yüksek đretim Kurulu Başkanlığı, Yükseköğretim Program Atlası, <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10168> (Erişim Tarihi: 19/05/2021)